

نهج العبادہ

سعیفہ سجادیہ و دیگر دعاها و مناجات های

علی بن الحسین امام زین العابدین علیه السلام

ترجمہ و تدوین

محمود صلواتی

برگزیده دوازدهمین کتاب سال حوزه علمیه قم

نهج العبادہ

ترجمہ و تدوین: محمود صلواتی * ناشر: نسیم انتظار ۳۲۹۲۳۶۷۲-۲۵
صفحہ آرای: سید محسن مرتضوی * صفحات: ۸۵۶ صفحہ * نوبت چاپ: اول *
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخہ * لیتوگرافی: ولی عصر * قطع: وزیری * تاریخ انتشار: بہار ۱۳۹۷
* بہا: ۵۰ ہزار تومان *

شابک: ۹۷۸۹۶۴۸۵۵۳۶۱-۱ ISBN: 978-964-8553-61-1

۱. قم - نشر نسیم انتظار با همکاری نشر مبارک تلفن ۳۲۹۲۳۶۷۲ - ۲۵
۲. خیابان صفائیہ / ریمہی ممتاز پلاک ۷۵ / تلفن ۳۷۷۴۹۱۱۴ - ۲۵
۳. صفائیہ / ریمہی ممتاز پلاک ۷۵ / انتشارات مبارک ۳۷۷۴۹۱۱۴ - ۲۵ همراه ۹۱۹۱۵۲۸۱۷۷
۴. اصفہان / بنوا / ریمہی امامی (کھنڈر) نیش کوچہ ۴۷ مجموعہی فرهنگی
موسی بن جعفر ۳۳۱ - ۳۳۲

کتابی حقوق و رهای مؤلف است

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: علی بن حسین (ع)، امام چهارم، ۳۸-۴۰ ق
عنوان قرارداد: صحیفہ سجادیہ، فارسی - عربی
محمود صلواتی ۱۳۳۲
عنوان و نام پدیدآور: نهج العبادہ: صحیفہ سجادیہ و دیگر مناجات‌های
علی بن الحسین امام زین العابدین علیہ السلام / ترجمہ و تدوین محمود صلواتی.
مشخصات نشر: قم - نسیم انتظار - ۱۳۹۶
مشخصات ظاہری: ۸۵۶ ص
شابک: ۹۷۸۹۶۴۸۵۵۳۶۱-۱
وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: چاپ قبلی: قم: انتشارات مبارک، ۱۳۸۸.
یادداشت: کتابنامہ بہ صورت زیرنویس
موضوع: علی بن حسین (ع)، امام چهارم، ۳۸-۹۴ ق. صحیفہ سجادیہ
موضوع: دعاها
شنامہ افزوده: صلواتی محمود، ۱۳۳۲ - گردآورنده
رده بندی کنگرہ: ۱۳۹۶ ۳۰۴۱ ص ۲۶۷/۱/۶۸ Bp
رده دیویی: ۲۹۷/۷۷۲
شماره ی کتابشناسی ملی: ۵۰۹۷۵۰۸

پیشگفتار

بخش اول: صحیفه سجاده

رجبیه سند صحیفه سجاده

۱. پاس و ستایش خدای متعال ۴۱
۲. درود بر محمد، پیامبر خدا (ص) ۴۷
۳. درود بر ملائکه و دیگر فرشتگان ۴۹
۴. درود بر بندگان ۵۵
۵. دعا برای خود و دیگران ۵۹
۶. نیایش به هنگام یگانه گشتن ۶۱
۷. نیایش هنگام دشواری و آسودگی ۶۷
۸. در پناه جویی از ناگواری ها ۶۹
۹. درخواست آمرزش از خدای متعال ۷۱
۱۰. التجا به درگاه خدای متعال ۷۳
۱۱. درخواست حسن عاقبت ۷۵
۱۲. اعتراف به گناه و طلب توبه ۷۷
۱۳. درخواست حاجت از خدا ۸۱
۱۴. دادخواهی از ستمکاران ۸۵
۱۵. نیایش به هنگام بلا و بیماری ۸۹
۱۶. درخواست آمرزش از گناهان ۹۱
۱۷. نیایش برای راندن شیطان ۹۷
۱۸. هنگام رفع گرفتاری ۱۰۱
۱۹. درخواست باران ۱۰۳
۲۰. درخواست اخلاق پسندیده ۱۰۷
۲۱. به هنگام غم و اندوه ۱۱۵
۲۲. نیایش هنگام سختی و دشواری ۱۱۹
۲۳. درخواست عاقبت ۱۲۳

۲۴. دعا برای پدر و مادر ۱۲۷
۲۵. دعا برای فرزندان ۱۳۱
۲۶. دعا برای همسایگان و دوستان ۱۳۵
۲۷. دعا برای مرزبانان ۱۳۷
۲۸. اظهار بی‌قراری در پیشگاه خدا ۱۴۳
۲۹. به هنگام تنگ دستی ۱۴۵
۳۰. برای برکت ۱۴۷
۳۱. توبه و ۱۴۹
۳۲. نیایش پس از استنماز شب ۱۵۷
۳۳. خبرخواهی از خدای متعال ۱۶۵
۳۴. هرگاه گناهکار رسالتی را دید ۱۶۷
۳۵. هنگامی که به دنیا داران مبالغه می‌کنند ۱۶۷
۳۶. هنگام دیدن ابر و آذرخش ۱۶۹
۳۷. ناتوانی در سپاسگزاری ۱۷۱
۳۸. پوزش از کوتاهی در حقوق مردم ۱۷۵
۳۹. درخواست رحمت و آمرزش ۱۷۷
۴۰. یاد مرگ ۱۸۱
۴۱. درخواست راز پوشی ۱۸۳
۴۲. دعای ختم قرآن ۱۸۳
۴۳. هنگام دیدن هلال ماه ۱۹۱
۴۴. هنگام فرارسیدن ماه رمضان ۱۹۳
۴۵. وداع ماه مبارک رمضان ۲۰۱
۴۶. نیایش عید فطر و جمعه ۲۱۳
۴۷. نیایش روز عرفه ۲۱۱
۴۸. نیایش عید قربان و جمعه ۲۴۳
۴۹. برای دور ساختن نیرنگ دشمنان ۲۵۳
۵۰. ترس از خدا ۲۵۷
۵۱. زاری و اظهار فروتنی ۲۵۹

۵۲. پای فشاری بر درخواست ۲۶۳
۵۳. اظهار فروتنی در پیشگاه خدا ۲۶۷
۵۴. درخواست برگرفتن اندوه ۲۶۹

بخش دوم: دعاهاى برگزیده (صفوة الادعیه)

۵۵. در ستایش خدای متعال ۲۷۵
۵۶. تسبیح خدای متعال ۲۷۷
۵۷. تسبیح خدای متعال ۲۷۹
۵۸. ستایش خدای متعال ۲۸۱
۵۹. چون - دارا - بود ۲۸۳
۶۰. چون پیامبر را می - ۲۸۹
۶۱. در ورود بر آدم (ع) ۳۰۱
۶۲. چون به پگاه وارد می شد ۳۰۱
۶۳. دعای آن حضرت است پس از نماز ظهر ۳۰۵
۶۴. دعای آن حضرت در هر پگاه و شب ۳۰۷
۶۵. دعای دیگر در پگاه و شامگاه ۳۱۹
۶۶. چون برخی مشکلات به وی روی می آورد ۳۲۱
۶۷. در پناه جستن از بلاها ۳۲۳
۶۸. درخواست سعادت ۳۲۵
۶۹. درخواست عافیت ۳۲۷
۷۰. در اعتراف و ثناء بر خدا ۳۳۱
۷۱. برای درخواست حاجت ها ۳۳۵
۷۲. در بازگرداندن بلا ۳۳۷
۷۳. آنچه از آن بیم داشت و می ترسید ۳۳۹
۷۴. در طلب باران ۳۴۱
۷۵. هنگامی که کاری اندوهگینش می ساخت ۳۴۳
۷۶. علیه ستمگران ۳۴۵
۷۷. در طلب روزی ۳۴۹
۷۸. درباره زندگی ۳۵۳

۳۵۵	۷۹. در توبه
۳۵۹	۸۰. مناجات در دل شب
۳۶۱	۸۱. در رکعات پیش از نماز شب
۳۶۷	۸۲. چون برای نماز به پامی خواست
۳۷۱	۸۳. استغفار در قنوت نماز شب
۳۷۳	۸۱. پس از نماز شب
۳۷۵	۸۵. دعای حاج بن
۳۷۷	۸۰. در سنگام
۳۸۱	۸۷. در سیاه روی
۳۸۳	۸۸. دعای آن حضرت در ماه رجب
۳۸۷	۸۹. در ظهر هر روز میان
۳۸۹	۹۰. در شب نیمه شعبان
۳۹۷	۹۱. در سحر هر شب از رمضان (دعای حمزه ثمالی)
۴۲۹	۹۲. در هر روز از رمضان
۴۴۱	۹۳. در نخستین روز ماه رمضان
۴۴۳	۹۴. در روز سیزدهم رمضان
۴۵۱	۹۵. در روز چهاردهم رمضان
۴۵۳	۹۶. در روز پانزدهم رمضان
۴۵۷	۹۷. در روز شانزدهم رمضان
۴۵۹	۹۸. در روز هفدهم رمضان
۴۶۵	۹۹. در روز هجدهم رمضان
۴۶۷	۱۰۰. در شب نوزدهم رمضان
۴۷۱	۱۰۱. در شب های فرد رمضان
۴۷۳	۱۰۲. در روز نوزدهم رمضان
۴۷۷	۱۰۳. در روز بیستم رمضان
۴۷۹	۱۰۴. در روز بیست و یکم رمضان
۴۷۹	۱۰۵. در روز بیست و دوم رمضان
۴۸۳	۱۰۶. در شب قدر

۴۸۳	۱۰۷. در روز بیست و سوم رمضان
۴۸۷	۱۰۸. در روز بیست و چهارم رمضان
۴۹۱	۱۰۹. در روز بیست و پنجم رمضان
۴۹۳	۱۱۰. در روز بیست و ششم رمضان
۴۹۹	۱۱۱. در شب بیست و هفتم رمضان
۴۹۹	۱۱۲. در روز بیست و هفتم رمضان
۵۰۳	۱۱۲. در روز بیست و هشتم رمضان
۵۰۷	۱۱۴. در روز بیست و نهم رمضان
۵۱۱	۱۱۵. در آخرین شب رمضان
۵۱۵	۱۱۶. در روز سی و یکم رمضان
۵۲۳	۱۱۷. در وداع ماه رمضان
۵۳۹	۱۱۸. دعای آن حضرت در ملاقات
۵۴۷	۱۱۹. در دفع شر دشمنان
۵۴۹	۱۲۰. برای دفع دشمنان
۵۵۳	۱۲۱. در بازگرداندن شر دشمنان
۵۵۳	۱۲۲. در تباهی دشمنان
۵۵۵	۱۲۳. در پوشش خواهی
۵۵۷	۱۲۴. در اعتراف
۵۶۳	۱۲۵. در تضرع
۵۶۵	۱۲۶. در اظهار کوچکی
۵۶۷	۱۲۷. در اظهار کوچکی و درماندگی
۵۶۹	۱۲۸. در گرفتاری‌ها و از دست رفتن کار
۵۷۱	۱۲۹. در مشکلات و از دست رفتن کار
۵۷۳	۱۳۰. در برطرف کردن گرفتاری
۵۷۷	۱۳۱. درخواست برگرفتن مصیبت‌ها
۵۷۷	۱۳۲. برای رفع گرفتاری
۵۷۹	۱۳۳. در حرزجویی از ترس
۵۸۱	۱۳۴. هنگامی که بر پرده کعبه چنگ افکنده بود

۵۸۱	۱۳۵. مناجات توبه کنندگان
۵۸۵	۱۳۶. مناجات شکایت کنندگان
۵۸۷	۱۳۷. مناجات ترسناکان
۵۸۹	۱۳۸. مناجات امیدواران
۵۹۱	۱۳۹. مناجات مشتاقان
۵۹۵	۱۴۰. مناجات سیاسگزاران
۵۹۷	۱۴۱. مناجات انبیا و اولاد
۵۹۹	۱۴۲. مناجات ارباب بندگان
۶۰۱	۱۴۳. مناجات دوستداران
۶۰۳	۱۴۴. مناجات نیکو جوانان
۶۰۵	۱۴۵. مناجات نیازمندان
۶۰۷	۱۴۶. مناجات عارفان
۶۱۱	۱۴۷. مناجات ذاکران
۶۱۳	۱۴۸. مناجات جنگ آویختگان
۶۱۵	۱۴۹. مناجات پارسیان
۶۱۵	۱۵۰. مناجات باخدای عز و جل
۶۲۷	۱۵۱. دعای روز یکشنبه
۶۲۹	۱۵۲. دعای روز دوشنبه
۶۳۱	۱۵۳. دعای روز سه شنبه
۶۳۳	۱۵۴. دعای روز چهارشنبه
۶۳۵	۱۵۵. دعای روز پنجشنبه
۶۳۷	۱۵۶. دعای روز جمعه
۶۳۹	۱۵۷. دعای روز شنبه
۶۴۱	۱۵۸. در مناجات
۶۴۳	۱۵۹. زیارت امین الله

بخش سوم: نیایشهای جاودانه (فصار الادعیه)

۶۵۳	۱۶۰. تسبیح و تتریه خدای متعال
۶۵۳	۱۶۱. هنگامی که آیه شریفه "و ان تعدّو... را تلاوت می کرد

۱۶۲. بزرگداشت خاندان محمد (ص) ۶۵۵
۱۶۳. هنگامی که به پگاه وارد می‌شد ۶۵۷
۱۶۴. پناه بردن به خدا ۶۵۷
۱۶۵. پناه بردن به خدا ۶۵۹
۱۶۶. در آموزش خواهی ۶۵۹
۱۶۷. در آموزش خواهی ۶۶۱
۱۶۸. درخواست حاجت‌ها ۶۶۱
۱۶۹. بر آوردن سدن حاجت‌ها ۶۶۳
۱۷۰. هنگامی که کسی وی را به خشم می‌آورد ۶۶۳
۱۷۱. یاد دادن درخواستی بی‌نیازی از مردم ۶۶۳
۱۷۲. در تنگنا و گرفتاری ۶۶۵
۱۷۳. هنگامی که شنید کسی را شکایتی می‌خواست ۶۶۵
۱۷۴. دعا برای همسایگانش ۶۶۵
۱۷۵. دعا برای محمد بن شهاب زهری ۶۶۷
۱۷۶. هنگامی که از ستم بنی‌امیه نزد وی شکایت می‌کرد ۶۶۷
۱۷۷. علیه حرملة بن کاهل ۶۶۹
۱۷۸. علیه عید الله پسر زیاد ۶۷۱
۱۷۹. دعا بر ضمره ۶۷۱
۱۸۰. توکل به خداوند جلّ جلاله ۶۷۳
۱۸۱. قنوت نماز وتر ۶۷۵
۱۸۲. در آخر وتر ۶۷۵
۱۸۳. در خیر خواهی ۶۷۷
۱۸۴. در خیر خواهی ۶۷۷
۱۸۵. طلب رحمت ۶۷۹
۱۸۶. هنگام مرگ ۶۷۹
۱۸۷. هرگاه جنازه‌ای را می‌دید ۶۸۱
۱۸۸. هنگامی که کنار قبری می‌ایستاد ۶۸۱
۱۸۹. دعایی که خواننده آن با آن حضرت محسور می‌گردد ۶۸۳

۱۹۰. در نخستین روز ماه رجب ۶۸۵
۱۹۱. در نزد ملتزم (مکانی بین حجر الاسود و در کعبه) ۶۸۵
۱۹۲. در بازگرداندن شر دشمنان ۶۸۷
۱۹۳. هنگامی که از ستم یا خودبزرگ بینی سلطانی می ترسید ۶۸۷
۱۹۴. اظهار کوچکی ۶۸۹
۱۹۵. بازگرداندن هر شر و مصیبت ۶۸۹
۱۹۶. بی خیالی و رها کردن گفتمانی ها ۶۹۱
۱۹۷. در مناجات ۶۹۳
۱۹۸. در مناجات ۶۹۳
۱۹۹. در مناجات ۶۹۵
۲۰۰. مناجات کنار خانای خدا ۶۹۵
۲۰۱. در سجده ۶۹۷
۲۰۲. در سجده ۶۹۷
۲۰۳. در سجده شکر ۶۹۹
۲۰۴. در سجده ۶۹۹
۲۰۵. درخواست فرزند ۶۹۹
۲۰۶. هنگامی که سفره گسترده می شد ۷۰۱
۲۰۷. چون صرف غذا به پایان می رسید ۷۰۳
۲۰۸. هنگامی که از منزل بیرون می رفت ۷۰۳
۲۰۹. در پاسخ کسی که می گفت دوست دارم ۷۰۵
۲۱۰. در دعایی که در آن اسم اعظم است ۷۰۵
۲۱۱. در تضرع و مناجات کنار کعبه ۷۰۷
۲۱۲. در مناجات و ثناء بر خداوند متعال ۷۰۹
۲۱۳. در دل بردن از سرای فریب ۷۰۹

فرهنگ موضوعی (معجم معانی تهج العبادۃ)

ویراست چاپ دوم

اینک که ویراست دوم کتاب ماندگار نهج العبادۃ به زیور طبع آراسته می‌گردد بر آستان پروردگار که چهره‌ها را می‌سایم که توفیق عنایت فرمود تا یکبار دیگر ترجمه و متن این ادعیه مبارک اموره را بخوانی و بازبینی قرار دهم و از نظر دقت در ترجمه و رعایت نظم‌ماهنگ کلام و حسن بیان باشد که متنی آراسته‌تر خدمت اهل و فرهنگ و ادب ارائه گردد.

در این راستا از فرهیختگان که با ارائه دیدگاه‌ها نکته‌سنجی‌های خود نگارنده را مورد عنایت قرار دادند و از برادر عزیز و از جناب آقای دکتر حسین علیزاده که با تیزبینی و نکته‌سنجی بر استحکام و زیبایی آن افزودند و از دست اندرکاران کتاب سال حوزه که با برگزیدن آن در سال ۸۹ هـ. ش به عنوان کتاب سال حوزه این اثر را مورد تشویق و تقدیر قرار دادند نهایت سپاس و تشکر را دارم و دست همه نقادان و صاحب نظران را برای ارائه نقطه نظرهای اصلاحی خود برای چاپ ای آینده به گرمی می‌فشارم.

امیدوارم که این ران ملخ مورد عنایت سلمان سخن امام سجاد (ع) قرار گیرد و برگه ماندگار بر فرهنگ پر برگ و بار اهل مناجات و دعا بیفزاید.

و ما توفیقی الا بالله

بهار ۱۳۹۴ حوزه علمیه قم

محمود صلواتی

پیشگفتار

پس از آنکه با بررسی و برررسی ترجمه کتاب ارزشمند و ماندگار صحیفه سجادیّه به انجام رسید و بدین‌طور منبع آراست گردید، ملاحظه شد که بسیاری از مناجات‌ها و دعا‌های زیورپرستندگان و سرور سجده‌کنندگان، امام سجّاد (علیه السلام) در صحیفه سجادیّه نیامده است و نیایش‌ها و دعائایی مانند مناجات خمسة عشر، دعای ابو حمزه ثمالی، دعا‌های روزهای هفته، زیارت امین‌الله و بسیاری از عا‌های شناخته شده و ناشناخته آن حضرت از دسترس علاقه‌مندان به دور است، از این رو به نظر رسید مجموعه دعاها و مناجات‌های آن بزرگوار در یک مجلد گردآوری شود و با ترجمه‌ای شیوا و خوشخوان و در حد امکان آهنگین و روان، که متناسب با وزن و آهنگ متن ادعیه پیشوایان دین و ائمه معصومین علیهم السلام است، در اختیار فرهیختگان و ادب‌دوستان و شیفتگان دعا و مناجات قرار گیرد. در این راستا مجموعه‌هایی که بدین منظور پرداخته و دعاها و مناجات‌های آن امام بزرگوار را گردآوری کرده بودند مورد پژوهش و بررسی و مطالعه و بازبینی قرار گرفت و با پیروی از روش مرحوم سید رضی (ره) در تنظیم نهج البلاغه، با حذف تکراری‌ها و گزینش ادعیه از نظر اسلوب و محتوا و با توجه به زنجیره سند هر یک از آنها، این مجموعه در سه بخش سامان یافت.

بخش نخست صحیفه کامله سجادیّه؛ که با توجه به اهمیت تاریخی و اعتبار و جایگاه ویژه آن در فرهنگ شیعه، از آن رو که تنها اثری است که از ائمه معصومین

علیهم السّلام به صورت کتاب بر جای مانده است، بدون هیچ دخل و تصرف و جابه جایی ادعیه در این بخش آورده شد.

بخش دوم دیگر دعاها و مناجات‌های بلند آن امام بزرگوار است. که متناسب با موضوعات - بر اساس دسته‌بندی کتاب ارزشمند «الصّحیفة السّجادیة الجامعة» تحقیق و نشر مؤسسه امام مهدی علیه السلام که در این زمینه کامل‌ترین به نظر رسید - سامان یافت. (۱)

بخش سوم مناجات‌ها و دعا‌های کوتاه آن حضرت علیه السلام است که از میان دیگر ادعیه گزینش شده و در یک بخش مستقل آمده است.

بایسته یادآوری آنست که کتاب ارزشمند صحیفه سجادیه که اکنون در دست همگان است و در این بخش نیز این کتاب آمده، دارای ۵۴ دعا است و بر اساس آنچه در زنجیره سند صحیفه آمده، تعداد دعاها ۷۵ دعا بوده که ۲۱ دعا از آن افتاده است؛ عالمان بزرگواری که بر کتاب صحیفه سجادیه مستدرکاتی نوشته‌اند، در برخی موارد به دعا‌های افتاده اشاره کرده و در پاره‌ای موارد دعا‌های دیگر منسوب به آن حضرت را بر آن افزوده‌اند و بر این اساس صحیفه‌هایی را فراهم آورده‌اند که بدین شکل شناخته شده است:

صحیفه سجادیه دوم: تألیف محدث بزرگوار شیخ حسن علی (صاحب کتاب شریف وسائل الشیعه).

صحیفه سجادیه سوم: تألیف میرزا عبداللّه افندی (صاحب کتاب ریاء العلماء).
صحیفه سجادیه چهارم: تألیف میرزا حسین نوری طبرسی (صاحب کتاب مستدرک الوسائل).

صحیفه سجادیه پنجم: تألیف سید محسن امین آملی (صاحب کتاب ارزشمند

۱- این کتاب شامل ۲۷ دعا و مناجات و حرز و تعویذ آن امام مجاهد علیه السلام است، همراه با فهرس و تعلیقات و اسانید و اجازات که زیر نظر محقق سخت‌کوش آیه الله سید محمد باقر اعطی اصفهانی در ۸۶۶ صفحه سامان یافته و توسط مؤسسه امام مهدی علیه السلام در قم به چاپ رسیده است. علاقه‌مندان می‌توانند برای آگاهی بیشتر و استفاده از فهرس و آگاهی از زنجیره سند هر یک از این ادعیه به کتاب مذکور مراجعه فرمایند.

زرفای جان بنده نیازمند برخاسته و این موجود گرفتار در خاک را با افلاکیان پیوند می‌دهد و زنگار آلودگی به جاذبه‌های دنیوی و زندگانی مادی را از پیکر انسان‌های خداجو می‌زداید و تلاوت و تکرار آن در هر روز و شب و به مناسبت‌های مختلف در هر ماه و سال صحیفه دل‌ها را صفا و جلا می‌بخشد.

امید است این تلاش اندک مقدار مورد عنایت آن امام بزرگوار قرار گیرد و ذخیره اندکار برای روزی که اموال و فرزندان سودی نمی‌بخشد و جز کردار شایسته به کار می‌آید، باشد. وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ.

پنجم شعبان ۱۴۲۸ هـ ق (میلاد باسعادت امام سجاد علیه السلام) مطابق با بیست و هشتم مرداد ماه ۱۳۸۶ هـ ق - حوزه علمیه قم - محمود صلواتی.